

Leonberginkoiralla tunnistettiin vuonna 2008 geneettinen sairaus LEMP (Leukoencephalomyopathy), joka on resessiivisesti periytyvä keskushermoston degeneraatio tauti joka vaikuttaa selkäytimen valkoiseen aineeseen.

Tunnusomaista LEMP:lle on asteittain heikentyvät epänormaalit liikkeet, erityisesti rystysillä astuminen, tassujen raahaus, yli astuminen ja korkeat askeleet sekä tyypilliset muutokset MRI kuvauksessa. Sairastuneilla koirilla on vaurioita selkäytimen valkoisessa aineessa lannerangan alueella, vauriot voivat myös ylettyä selkärankaa pitkin aivoihin asti. Ääreishermosto ja niiden biopsiat ovat normaalit. Useimmiten oireet puhkeavat nuorella iällä ja tunnusomaista niille on progressiivinen ataksia. Taudin edistyessä koirista tulee käytännössä liikuntakyvyttömiä muutamassa kuukaudessa. Kuten useimmissa keskushermoston sairauksissa taudille ei ole olemassa tehokasta hoitoa. Tauti ei yleensä aiheuta koiralle kipua, mutta vaikuttaa oleellisesti koiran elämänlaatuun ja siksi tällaisen koiran omistajaa kannustetaan keskustelemaan eläinlääkärin kanssa. Nyt tähän sairauteen on saatavilla geenitesti. Testaus aloitettiin huhtikuussa 2017 ja tutkijoiden mukaan noin 5000:sta LPN testatusta leonberginkoirasta n. 14 % on LEMP kantajia.

Suomen Leonberginkoirat ry:n hallitus on päättänyt kokouksessaan 9.5.2017, että jatkossa jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla LEMP- geenitestitulos. Suositeltavaa on hankkia jalostuskoirille LEMP- tulos mahdollisimman pian, jotta näemme oman jalostuskantamme tilanteen. Virallinen testausvaatimus astuu voimaan 1.9.2017, jonka jälkeen pentuvälitykseen hyväksytään vain ne pentueet, joiden vanhemmilla on myös LEMP- geenitestitulos, joka on nähtävissä yhdistyksen LPN/LEMP testituloslistalla.

LEMP:n osalta jalostusvaatimukset ovat seuraavat:

Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla LEMP geenitestitulos N/N tai D/N ennen astutusta.

Vaihtoehtoisesti, koira katsotaan LEMP- vapaaksi N/N, jos koiran molemmat vanhemmat ovat geenitestin mukaan LEMP- vapaita N/N.

Tuontikoiralla tai ulkomaalaisella koiralla on oltava oma LEMP- geenitestitulos.

LEMP- kantajan D/N saa yhdistää LEMP ei kantajaan N/N. LEMP- kantajaa D/N ei saa yhdistää toiseen LEMP- kantajaan D/N. Sairasta koira D/D ei saa käyttää jalostukseen.

Ohjeet geenitestiin:

Geneettistä testausta varten tarvitaan 1-5 ml EDTA tutkittavan eläimen verta. Suositellaan muovisen näyteputken käyttöä. Verinäytteet tulee lähettää pehmustetussa kirjekuoressa postissa/kuriirilla jäähdyttämättöminä laboratorioomme. Tutkimuslomakkeen voi tulostaa tästä:

http://www.genetics.unibe.ch/services/index_eng.html

Kaikki kolme testiä (LPN1, LPN2 ja LEMP) samalle koiralle maksaa 175 €, yksi valinnainen testi maksaa 100 € ja kaksi valinnaista testiä maksaa 150 €.

Koiranomistaja, joka toimittaa verinäytteen neurologista sairautta sairastavasta koirasta yhdessä tutkimustuloksen kanssa, saa LEMP testin ilmaiseksi.

Mikäli koiran verinäyte on tutkittu Bernissä LPN:n varalta, ei uutta verinäytettä tarvita. DNA-testin voi tehdä jo olemassa olevasta näytteestä. Testihinta on tällöin 50 €.

Muista laittaa viestiin tieto laboratorion tutkimusnumerosta (LB no).

Saat laskun tutkimuksesta sähköpostiisi, kun yliopisto on vastaanottanut näytteen/pyynnön. Kun maksu näkyy yliopiston tilillä, tehdään testi ja tulos toimitetaan joko postitse tai sähköpostitse.

LISÄTIETOJA PÄÄTÖKSESTÄ

Päätös perustuu Suomen Kennelliiton yleiseen jalostusstrategiaan, jonka kohdassa 3.4. Rakenne ja terveys todetaan:

3.4. Rakenne ja terveys

Tavoite:

4. Vakavien koiran hyvinvointiin vaikuttavien vikojen ja sairauksien (aiheuttavat koiralle kipua tai epämukavuutta tai jotka muuten rajoittavat koiran normaalia, lajityypillistä elämää) leviäminen estetään. Tällaisen sairauden kohdalla vain kliinisesti tervettä koiraa voidaan käyttää jalostukseen.

Toimenpiteet:

Koiran hyvinvointiin vaikuttavaa vikaa tai sairautta tietävästi periyttävän koiran jalostuskäyttö voidaan sallia vain, jos yhdistelmän toisen osapuolen genotyypin kyseisen vian tai sairauden suhteen voidaan geenitestillä varmistaa olevan sellainen, ettei genotyypiltään sairaita jälkeläisiä synny (ks. myös kohta: "Yhden geeniparin välityksellä eli laadullisesti periytyvät viat ja sairaudet").

Kohdassa 3.4.2. Muut perinnölliset viat ja sairaudet

Toimenpiteet yhden geeniparin välityksellä eli laadullisesti periytyvissä vakavissa vioissa ja sairauksissa.

Jos vialle tai sairaudelle on olemassa geenitesti, sitä tulisi käyttää apuna estämään sairaiden koirien syntyminen. Geenitestillä ei ole tarkoitus karsia sairausgeeniä nopeasti pois kannasta, vaan mahdollistaa kantajien jalostuskäyttö. Suositeltavat testit kirjataan rodun JTO:aan ja pakolliset testit PEVISA-ohjelmaan.

Kun sairaus periytyy autosomaalisesti resessiivisesti, jalostukseen voidaan käyttää yhdistelmiä, joissa toinen osapuoli on genotyypiltään terve (kummassakin kromosomissa normaali alleeli), jolloin ei synny genotyypiltään sairaita yksilöitä.

Lisäksi Suomen Kennelliitolta saamiemme neuvojen perusteella mahdollisesti myös eläinsuojelulaki ja -asetus pitää huomioida.

Suomen Leonberginkoirat ry
Hallitus